

GYÓGYPEDAGÓGIA ALAPKÉPZÉSI SZAK

képzési és kimeneti követelményei

(63/2021. (XII. 29.) ITM rendelet 1. melléklete alapján)

1. Az **alapképzési szak** megnevezése: **gyógypedagógia** (Special Needs Education)
2. Az alapképzési szakon szerezhető végzettségi szint és a szakképzettség oklevélben szereplő megjelölése
 - végzettségi szint: alap- (baccalaureus, bachelor; rövidítve: BA-) fokozat
 - szakképzettség:
 - gyógypedagógus, értelmileg akadályozottak pedagógiája szakirányon
 - gyógypedagógus, hallássérültek pedagógiája szakirányon
 - gyógypedagógus, látássérültek pedagógiája szakirányon
 - gyógypedagógus, logopédia szakirányon
 - gyógypedagógus, pszichopedagógia szakirányon
 - gyógypedagógus, szomatopedagógia szakirányon
 - gyógypedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirányon
 - gyógypedagógus, autizmus spektrum pedagógiája szakirányon
 - a szakképzettség angol nyelvű megjelölése:
 - Special Needs Educator and Therapist (Intellectual and Multiple Disabilities)
 - Special Needs Educator and Therapist (Hearing Impairment)
 - Special Needs Educator and Therapist (Visual Impairment)
 - Special Needs Educator and Therapist (Speech and Language Therapy)
 - Special Needs Educator and Therapist (Behavioural Disorders)
 - Special Needs Educator and Therapist (Physical Disabilities)
 - Special Needs Educator and Therapist (Learning Disabilities and Difficulties)
 - Special Needs Educator and Therapist (Autism Spectrum Disorders)
 - választható szakirányok: értelmileg akadályozottak pedagógiája szakirány, hallássérültek pedagógiája szakirány, látássérültek pedagógiája szakirány, logopédia szakirány, pszichopedagógia szakirány, szomatopedagógia szakirány, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány, autizmus spektrum pedagógiája szakirány.
3. Képzési terület: pedagógusképzés
4. A képzési idő félévekben: 8 félév
5. Az alapképzési szak megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma: 210+30 kredit
 - a szak orientációja: kiegyensúlyozott (40–60 százalék)
 - a szakdolgozat készítéséhez rendelt kreditérték: 8 kredit
 - intézményen kívüli összefüggő gyakorlati képzés minimális kreditértéke: 30 kredit
 - a szabadon választható tantárgyakhoz rendelhető minimális kreditérték: 12 kredit
 - szakirányhoz rendelhető minimális kreditérték: 50 kredit
6. A szakképzettség képzési területek egységes osztályozási rendszere szerinti tanulmányi területi besorolása: 145/0114
7. Az alapképzési szak képzési célja és a szakmai kompetenciák

A képzés célja gyógypedagógusok képzése, akik a gyógypedagógia és a határtudományai korszerű elméleti és módszertani ismereteinek, a gyógypedagógiai tevékenységekhez szükséges képességeknek, valamint a szakterületi és gyakorlati ismereteknek a birtokában segítséget nyújtanak a fogyatékos, sérült, akadályozott gyermekeknek, fiataloknak és felnőtteknek képességeik fejlesztéséhez, funkciózavaraik (kognitív, szociális, szomatikus, érzékelési, észlelési) korrekciójához, illetve kompenzálásához, életviteli nehézségeik kezeléséhez, rehabilitációjukhoz, valamint környezetük rendezéséhez, társadalmi integrációjukhoz. A választott szakirányon a különböző fogyatékos, sérült, akadályozott népességcsoportokat szakszerűen segítik, komplex gyógypedagógiai fejlesztést, nevelést, oktatást, habilitációt és rehabilitációt végeznek. Felkészültek tanulmányaik mesterképzésben történő folytatására.

7.1. Az elsajátítandó szakmai kompetenciák

7.1.1. A gyógypedagógus

a) tudása

– Ismeri a fogyatékosügy, a gyógypedagógia és a gyógypedagógiához kapcsolódó határtudományok fogyatékos, sérült, akadályozott személyekre vonatkozó történeti elemeit, alapvető társadalmi folyamatait, legfontosabb elméleteit, összefüggéseit és problémamegoldási módszereit.

– Ismeri a komplex gyógypedagógiai diagnosztika, nevelés, oktatás, fejlesztés, terápia és rehabilitáció módszereit, gyakorlatát, valamint az integrált, inkluzív nevelés elméletét és eljárásait, azok alkalmazásának és továbbfejlesztésének lehetőségeit.

– Átfogó funkcionális anatómiai és fejlődéstani ismeretekkel rendelkezik az emberi test fő szervrendszereiről.

– Ismeri a fogyatékoságok, sérülések, akadályozottságok hátterében álló kórélettani folyamatokat.

– Tisztában van a fogyatékoságok, sérülések, akadályozottságok felismerésének, differenciálásának kritériumaival.

– Rendelkezik a fogyatékosággal élő személyekkel kapcsolatos pszichológiai és pszichodiagnosztikai ismeretekkel, tisztában van a fogyatékoságok, sérülések, akadályozottságok hátterében álló pszichológiai folyamatokkal.

– Ismeri a fogyatékosággal élő személyekkel kapcsolatos alapvető specifikus kutatómódszertani kérdéseket, módszereket és kutatásetikai alapelveket.

– Átfogó ismeretekkel rendelkezik az általános pedagógia, nevelés- és oktatásemélet, andragógia, alternatív és reformpedagógiai koncepciók, pedagógiai projektek területéről és azok gyógypedagógiai adaptációs lehetőségeiről.

– Ismeri a művészetpedagógiai és művészetterápiás eljárások alapelveit, módszertanát és a kapcsolódó pedagógiai, gyógypedagógiai adaptációs, intervenciós lehetőségeket. Ismeri a fejlesztés, nevelés, integráció és inklúzió területén alkalmazható művészeti intervenciós és művészetterápiás módszereket, és a saját kompetencia szintjén tudja alkalmazni azokat.

– Ismeri a fogyatékosággal élő személyek, csoportok és környezetük megismerésére alkalmas felmérés, diagnosztika területeit, formális és informális eljárásait, a diagnosztikán alapuló gyógypedagógiai tervezés különböző szintjeit, ezek összefüggéseit és szervezeti beágyazottságát.

– Tájékozott a szakterületein alkalmazható alapvető digitális eszközök alkalmazhatóságában, ismeri szakterületén, szakterületein a tanulói képességekhez illeszthető digitális tanulási, fejlesztési lehetőségeket, eszközöket, környezeteket.

– Alapvető ismeretei vannak a fogyatékos személyek fejlődési sajátosságainak és tanulási folyamatainak törvényszerűségeiről, jellemzőiről. Tisztában van a fogyatékos személyek (gyógy)pedagógiájának nevelési, oktatási, fejlesztési, rehabilitációs céljaival, tartalmaival, a folyamatok összefüggéseivel.

– Érti az értékelés és fejlődés összefüggéseit, ismeri az értékelés funkcióit, folyamatát, módszereit, eszközeit, rendelkezik a differenciált értékelési formák megválasztásához szükséges tudással.

– Tisztában van a fogyatékos emberekkel foglalkozó intézményrendszer és szolgáltatások működési elveivel és gyakorlatával, a szolgáltatásokkal kapcsolatos jogszabályi, finanszírozási háttérrel, ismeri továbbá a fogyatékos emberekkel kapcsolatos nemzetközi irányelveket és az alapvető emberi jogokat.

– Alapvető ismeretekkel rendelkezik a lelki egészség megőrzésének elméleti és gyakorlati módszereiről.

– Ismeri gyógypedagógus-szerepre vonatkozó elméleteket, a szereppel kapcsolatos elvárásokat, a pedagógusszemélyiség jellemzőit, az önreflexióhoz és önkorrekcióhoz szükséges alapvető módszereket, az alapvető gyógypedagógusi kommunikáció szempontjait.

– Érti a reflektív gondolkodás és a saját élményen alapuló mentálhigiénés támogatás jelentőségét tanulmányaiban és szakmai fejlődésében.

– Ismeri a szakmai együttműködés és csoportmunka alapelveit, útjait és megvalósításának módszertanait.

– Tájékozott a krízis- és válsághelyzetekben alkalmazható segítségnyújtás, mentálhigiénés támogatás lehetőségeiről.

b) képességei

– Saját szakterületén belül képes értelmezni a fogyatékoságokkal kapcsolatos orvosi diagnózisokat, vizsgálati eredményeket.

– Saját szakterületén belül képes értelmezni a fogyatékoságokkal kapcsolatos pszichológiai diagnózisokat és vizsgálati eredményeket.

– Pszichológiai ismereteit képes az adott fogyatékosági csoportnak megfelelően adaptív módon alkalmazni.

– Képes az orvosi, egészségügyi, továbbá a pszichológiai diagnózisok, vizsgálati eredmények ismeretében komplex gyógypedagógiai differenciáldiagnosztikát végezni a gyógypedagógiai tevékenység és folyamatok tudatos, célorientált megtervezése érdekében.

– Képes a gyógypedagógiai diagnosztika digitális eszközrendszerének megismerésére.

– A gyógypedagógiai folyamatok tervezésében ötvözi az általános didaktikai, metodikai alapelveket a fogyatékosági típusnak megfelelő, speciális gyógypedagógiai tartalmakkal, alkalmazkodva a fogyatékos személyek életkori, képességbeli, attitűdbeli és szociokulturális sajátosságaihoz is.

– A fogyatékos személy szükségleteit, képességeit és igényeit figyelembe véve a kompenzációs lehetőségeket és életminőséget támogató, komplex gyógypedagógiai nevelési, oktatási, fejlesztési, terápiás, prevenció, rehabilitációs és rehabilitációs tevékenységet végez a fogyatékos személyeket ellátó intézmény- és szolgáltatórendszerekben.

– Egyéni felmérés alapján a gyógypedagógiai folyamat eredményeit értékeli, beleértve a gyermek, felnőtt haladásának, a pedagógiai módszereknek és eszközöknek, valamint a saját munkájának értékelését.

– Képes a saját szakterületein a gyermekek, fiatalok, felnőttek képességeit figyelembe véve digitális kompetenciájuk fejlesztésére, a digitális eszközök, környezetek megfelelő alkalmazására.

– Képes a társadalom változó digitális környezeti kihívásainak megismerésére, pedagógiai, gyógypedagógiai szempontú értelmezésére, értékelésére, a szakterületein mindezeknek a tanítási-tanulási, fejlesztési, rehabilitációs, rehabilitációs folyamat során produktív, gyakorlatias, a gyermekek, fiatalok, felnőttek képességeit figyelembe vevő implementálására.

– Képes saját pedagógiai tevékenysége hatását felmérni, és kritikusan elemezni, pedagógiai tapasztalatait és nézeteit reflektív módon értelmezni, értékelni, majd ezek alapján a szükséges önkorrekciót végrehajtani.

– Alapvető kutatómódszertani ismereteit az adott fogyatékosági csoportnak megfelelően adaptív módon alkalmazza, felismeri, hogy az adott fogyatékosági csoportnak és kutatási témának megfelelően milyen kutatási módszert célszerű alkalmazni. Lehetőség szerint inkluzív kutatómódszertani eljárásokra törekszik.

– Tudományos igényű szakszövegeket a saját szakterületén legalább egy idegen nyelven is önállóan olvas, a fogyatékosági és gyógypedagógia alapvető szakirodalmait megérti, szakszerűen reflektál rájuk, és képes azokat használni egy tudományos dolgozat megírásához a megfelelő hivatkozásokkal.

– Felismeri egy módszer tudományos megalapozottságának meglétét vagy hiányát.

– Képes a szakmai képzéssel és különösen a saját szakterületével, szakterületeivel kapcsolatos gondolatok, érzések és tények szóban és írásban történő megértésére, kifejezésére és értelmezésére különböző társadalmi, gazdasági és kulturális kontextusokban.

– Képes a team-munkához szükséges kooperációra, kommunikációra.

– Képes a fejlesztés, nevelés, integráció és inklúzió területén alkalmazható művészeti intervenciók módszereinek alkalmazására saját kompetencia szintjén.

– Képes a fogyatékosági szakmapolitikai dokumentumok értelmezésére, az ellátórendszer finanszírozásának átlátására, adott esetben pályázatok írására, valamint a fogyatékos személyek és a szakma érdekeinek képviseletére az intézményrendszerek és szolgáltatások területén.

c) attitűdje

– Nyitott innovatív gyógypedagógiai elképzelések és megoldások megismerésére, törekszik a bizonyítékalapú módszerek alkalmazására.

– Mérlegeli a szakmai problémák sokoldalú módszertani megközelítésének lehetőségeit. A mindennapi gyógypedagógiai fejlesztő munka, a gyógypedagógiai kutatások, az innovatív tevékenységek során nyitott a team-munkára.

– Törekszik az ön- és társismeret, önelfogadás, önreflektivitás fejlesztésére.

– Szakmai, nyelvi készségeit az élethosszig tartó tanulás jegyében karban tartja és fejleszti.

– Tiszteletben tartja saját és mások kompetenciahatárait, a csoportmunka során határozottan képviseli saját szakmai elveit, tapasztalati tudását, de a hatékony együttműködés érdekében a többi résztvevő törekvéseit is érvényesülni hagyja.

– Igénye van a gyógypedagógiai folyamatok folyamatos elemzésére, értékelésére, nyitott az eredmények és a körülmények figyelembevételével a tervek és folyamatok felülvizsgálatára és módosítására.

– A fogyatékos személyeket és hozzátartozóikat – azok igényeit figyelembe véve – informálja az alkalmazni kívánt koncepcióról, eljárásról, módszerről, terápiáról, illetve ezek eredményeiről.

– Elkötelezett a fogyatékos személy tanulási és terápiás szükségleteinek kielégítése és a tanuláshoz, terápiához igazodó környezet megválasztása, kialakítása iránt. A fogyatékos személyek lehetőségeit figyelembe véve fontosnak tartja a tanulás folyamatainak tudatosítását, az önszabályozott tanulás támogatásához szükséges tudás és képességek megszerzését, a tanulási képességek fejlesztését.

- Nyitott a digitális technológiák, infokommunikációs eszközök és a hozzájuk kapcsolódó módszertani eljárások megismerésére.

- Fogyatékos személyekkel kapcsolatos kutatásai során teljes mértékben törekszik a fogyatékossgal kapcsolatos etikai problémák figyelembevételére.

- Elkötelezett a fogyatékos személyek fejlődését segítő, pozitívumokra fókuszáló, tanulást, fejlődést támogató értékelés mellett.

- A fogyatékos emberekkel kapcsolatos társadalmi és történeti folyamatokat, megközelítéseket összefüggéseiben látja, ezeken keresztül reflektál a jelen problémáira, ezekről megalapozott szakmai véleményt formál, és kulturált vitát folytat.

- A fogyatékos emberekkel kapcsolatos társadalmi és történeti folyamatokat, megközelítéseket, intézményi és szolgáltatásbeli formákat nyitottan és kritikusan szemléli, részt vállal a gyógypedagógiával és fogyatékossgüggyel kapcsolatos fejlesztési, innovációs tevékenységekben.

- Felelősen képviseli az adott téma szakszerű és korrekt, adott idegen nyelvi meghatározásait, és ezeket a konkrét kommunikációs szituáció, az adott szociokulturális háttér figyelembevételével és a változó világra való nyitottsággal használja.

- Elfogadja a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény elveit, és törekszik azok megvalósítására munkája során.

- Az emberi jogi megközelítésből kiindulva tiszteletben tartja és képviseli a fogyatékos emberek és hozzátartozóik jogait és érdekeit.

- A „Semmit rólunk nélkülünk” elv értelmében támogatja és elősegíti a fogyatékos emberek minél aktívabb részvételét és önrendelkezésük megvalósulását az őket érintő folyamatokban.

- Munkája során alkalmazza az emberi jogi megközelítést, jogszabályi ismereteinek – az adott kontextusban történő – aktivizálásával.

d) autonómiája és felelőssége

- A szakirányának megfelelő gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményekben, csoportokban, osztályokban önállóan és felelősséggel látja el az óvodai nevelés, valamint az általános iskola 1–6. évfolyamán (a tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirányon és az értelmileg akadályozottak pedagógiája szakirányon: az 1–8. évfolyamon, értelmileg akadályozottak pedagógiája és szomatopedagógia szakirányon: a fejlesztő nevelés-oktatás teljes időtartamában) a nevelési és valamennyi műveltségi területhez tartozó oktatási feladatokat.

- A szakképzésben a készségfejlesztő, a diákotthonban, gyermekotthonban és kollégiumban az általános nevelői feladatokat látja el.

- Az ambuláns gondozást, fejlesztést végző intézményekben: egységes gyógypedagógiai módszertani intézmény, pedagógiai szakszolgálat, szakmai szolgáltatás, illetve az integrált, inkluzív nevelést-oktatást végző köznevelési intézményekben a sajátos nevelési igényű, illetve a gyógypedagógiai segítséget igénylő gyermekek, tanulók, felnőttek körében a szakirányának, szakirányainak megfelelő területen, területeken egyéni fejlesztési, rehabilitációs-rehabilitációs feladatokat lát el. Feladata kiterjed a tanulási technikák megtanítására, együttműködésre, általános gyógypedagógiai segítségnyújtásra és tanácsadásra a fejlesztésben vagy gondozásban és a rehabilitációban közreműködő más szakemberekkel, illetve családokkal.

- Tudományosan és módszertanilag megalapozott fogyatékossgügyi és gyógypedagógiai nézeteit és döntéseit felelősséggel vállalja.

- Tudatosan képviseli a gyógypedagógia és határtudományai, társtudományai módszertani kultúráját.

- Felelősséget vállal a fogyatékos személyekért, a gyógypedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése során hozott döntéseiért és gyógypedagógiai tevékenységének következményeiért.

- Felelősséget vállal a fogyatékos személy felelősségérzetének, önállóságának, autonómiájának kialakításáért.

- A partnerekkel előítéletmentes, kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatrendszer teremt, szakmai szituációkban szakszerűen, közérthetően és hitelesen kommunikál.

- Munkáját teamben végezi, szakmai műhelyekben aktívan vesz részt.

- Krízis- és válsághelyzet esetén hatékony tanácsot ad, segítséget nyújt vagy kér.

- Szakmai együttműködések kialakításában és fenntartásában kezdeményező szerepet tölt be, gyógypedagógiai tevékenységén túl felelősséget vállal intézménye küldetéséért.

- Felelősséget érez saját gyógypedagógusi öndefiníciójának folyamatos alakításáért és azért a szűkebb és tágabb közösségért, ahol tevékenységét kifejti.

7.1.2. A szakirányokon szerezhető további sajátos kompetenciák

7.1.2.1. **Értelmileg akadályozottak pedagógiája szakirányon** továbbá a gyógypedagógus

a) tudása

- Ismeri az értelmi akadályozottság hazai és külföldi definícióit, értelmezni tudja azokat.
- Birtokában van az értelmi akadályozottság súlyossági fokozatainak, kóreredeti specifikumainak és az értelmileg akadályozott személyek életkori jellemzőivel kapcsolatos gyógypedagógiai elméleti, módszertani és gyakorlati tudásnak.
- Rendelkezik az értelmileg akadályozott személy személyiségének, kognitív, szociális és személyes kompetenciáinak fejlesztését megalapozó szaktudományos ismeretekkel.
- Ismeri az értelmileg akadályozott személyek (gyógy)pedagógiájának legfontosabb elméleteit, összefüggéseit és problémamegoldási módszereit, tájékozott az aktuális, specifikus terápiás ellátási formák tekintetében.
- Tisztában van az értelmileg akadályozott személyek gyógypedagógiai kísérésének tartalmi és módszertani vonatkozásaival.
- Ismeri az értelmileg akadályozott személyek esetében alkalmazható legújabb és legfontosabb diagnosztikai eszközöket, tudja azokat alkalmazni, eredményeiket értelmezni és felhasználni a tervezésben.
- Ismer olyan technikákat, amelyekkel a környezet konfliktusait oldani tudja.
- Ismeri az értelmileg akadályozott emberek érdekvédelmét, ha szükségesnek látja, bekapcsolódik az ilyen jellegű tevékenységbe.

b) képességei

- Képes az értelmileg akadályozott személyek speciális nevelési, fejlesztési szükségleteinek megállapítására, gyógypedagógiai diagnózis készítésére, a gyógypedagógiai folyamat eredményeinek értékelésére.
- A korai intervenció időszakában (0 éves kortól) és helyszínein (korai fejlesztő centrumok, pedagógiai szakszolgálat, PIC, NIC, integráló bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltatás) prevenciós feladatok lát el, egyéni és csoportos fejlesztést végez.
- Az óvodai nevelés időszakában és helyszínein (speciális óvoda, integrált óvoda) komplex gyógypedagógiai tevékenységet végez.
- Ellátja a fejlesztő nevelés és fejlesztő nevelés-oktatás komplex gyógypedagógiai feladatait.
- Ellátja az értelmileg akadályozott tanulók általános iskolai nevelésében 1–8. évfolyamon valamennyi műveltségi terület nevelési-oktatási feladatait, a fejlesztő nevelés-oktatás feladatait annak teljes időtartamában, a speciális készségfejlesztő szakiskola évfolyamain közismereti tárgyak oktatását végzi, valamint a szakoktatókkal történő együttműködésben a kognitív és szociális fejlesztés feladatait látja el.
- Utazótanári feladatokat lát el.
- Speciális kollégiumokban, gyermekotthonokban általános nevelői feladatokat lát el, rehabilitációs tevékenységet végez értelmileg akadályozott személyeknél, a felnőtt értelmileg akadályozott személyek nappali és bentlakásos intézményiben a gyógypedagógiai segítség feladatait látja el.
- Kiaknázza az élethosszig tartó tanulás speciális lehetőségeit értelmileg akadályozott személyeknél.
- Egészségügyi, jogi, pedagógiai, pszichológiai és társadalomismereti tudását (gyógy)pedagógiai gyakorlatában adaptív módon, az értelmileg akadályozott egyén, csoport jellemzőit és sajátosságait figyelembe véve alkalmazza.
- Az értelmileg akadályozott személyek jellemzőinek és sajátosságainak ismeretében meghatározza és kiválasztja a specifikus szakmai problémák megoldását elősegítő megfelelő nevelési, oktatási, fejlesztési, rehabilitációs célokat, tartalmakat, folyamatokat és módszereket.
- Képes munkahelyi szervezetben az értelmileg akadályozott személyekkel való együttműködés elősegítésére, a betanítási folyamatok támogatására, ehhez kapcsolódó tanácsadásra, fejlesztő programok eredményeinek mérésére, tanácsadásra.
- Az egészségügyi, a gyermekvédelmi és a szociális ágazatban a fogyatékos gyermek, fiatal és felnőtt népességcsoportok gondozását, fejlesztését, pedagógiai kísérését, életvitelük segítségét végzi, az értelmileg akadályozott személyekkel partneri munkakapcsolatot alakít ki, elősegíti az önrendelkezést, az önálló életvitel támogatásának szolgálatában koordinálási, kísérő, mentori és mediátori feladatokat lát el.
- Képes az értelmileg akadályozott emberek érdekeinek képviselésére, esélyegyenlőségüket, intézményi és társadalmi integrációjukat segítő feladatok ellátására, tanácsadásra.

7.1.2.2. **Hallássérültek pedagógiája szakirányon** továbbá a gyógypedagógus

a) tudása

- Ismeri a hallássérüléssel kapcsolatos emberi jogi és orvosi megközelítéseket, ezek érvrendszerét és történeti kialakulását.

– Korszerű ismeretei vannak a hallássérülés etiológiája, epidemiológiája, tüneti képe, pszichológiai háttere és ellátása kapcsán.

– Ismeri a hallássérüléssel kapcsolatos tevékenységeket, és az azokat meghatározó jogi és szakmai dokumentumokat.

– Alapvető ismeretekkel rendelkezik a hallássérülés korszerű diagnosztikájáról, a segédeszköz-ellátás folyamatosan korszerűsödő gyakorlatáról.

– Ismeri a gyógypedagógiai felmérés területeit, annak speciális eljárásait hallássérült személyek esetében.

– Ismeri a hallássérült személyek heterogén szükségleteihez igazodó fejlesztő, oktatási-nevelési és terápiás eljárásokat.

– Átfogó ismeretekkel rendelkezik a hallássérült személyek által használható infokommunikációs technológiák nyújtotta lehetőségekről. Ismeri az egyenlő esélyű hozzáférés és az észszerű alkalmazkodás elveit hallássérült személyekkel végzett mindennapi tevékenysége során.

– Felismeri a leggyakoribb, a hallássérülés mellé társuló zavarokat, ismeri azok kompenzálását, terápiáját, vagy képes abban a társszakmák segítségét kérni.

– Ismeri a hallássérült személyek ellátórendszerét, a megfelelő célzott fejlesztő, nevelő, oktató, rehabilitációs-rehabilitációs gyógypedagógiai ellátás eljárásait, módszereit, eszközrendszerét.

– Ismeri a hallássérüléssel kapcsolatos hazai és nemzetközi szakirodalmat.

b) képességei

– Eligazodik a hallássérüléssel kapcsolatos hazai és nemzetközi dokumentumokban, ezek változását képes követni. Képes alakítani saját szakmai és társadalmi szerepvállalását.

– Ismereteit a hallássérült személyek szükségleteit, képességeit és igényeit figyelembe véve használja fel a gyógypedagógiai nevelési, oktatási, fejlesztési, terápiás, prevenciós, rehabilitációs és rehabilitációs feladatok ellátása során.

– Felkészült a hallássérült személyek differenciált nyelvi szükségleteinek felismerésére, képes ehhez alkalmazkodva megfelelő támogatást biztosítani.

– A hallássérült gyermek vagy felnőtt, vagy ezek csoportjának szükségletei és képességei, valamint a hallássérüléssel kapcsolatos pedagógiai, pszichológiai és módszertani ismeretei alapján a gyógypedagógiai folyamatot differenciáltan, egyénre szabottan megtervezi, irányítja, elemzi és értékeli.

– Kiválasztja a megfelelő tanulásszervezési eljárásokat, a hallássérült személyek életkori, egyéni és csoportspecifikus igényeinek megfelelő kommunikációs stratégiákat, módszereket alkalmazza.

– Képes a hallássérült gyermekek, fiatalok és felnőttek speciális nevelési, fejlesztési szükségleteinek megállapítására, objektív felmérésen alapuló fejlesztési tervek kidolgozására, meghatározva a megfelelő nevelési, oktatási, fejlesztési célokat, tartalmakat, folyamatokat.

– Gyógypedagógiai nevelési, oktatási, fejlesztési, terápiás, prevenciós, rehabilitációs és rehabilitációs feladatait képes a hallássérült gyermekkel vagy felnőttel, illetve a nevelésben, ellátásban, gondozásban, támogatásban érintett partnerekkel együttműködésben ellátni.

– Képes az egészségügyi, korai fejlesztési, nevelési-oktatási, valamint szociális intézményekben a fejlesztő tevékenység területeinek és eszközeinek meghatározására.

– Szakmai irányítás mellett a hallássérüléssel, a hallássérült személyekkel, illetve a felsorolt tevékenységekkel kapcsolatos vizsgálati, kutatási részfeladatokat végez.

7.1.2.3. Látássérültek pedagógiája szakirányon továbbá a gyógypedagógus

a) tudása

– Ismeri a különböző életkorú és látásteljesítményű látássérült személyek eltérő igényeit, rendelkezik a látássérült személyek kognitív, személyes és szociális kompetenciáinak fejlesztéséhez szükséges alapvető szaktudományos és módszertani ismeretekkel.

– Ismeri a látássérülés különböző hazai és külföldi definícióit, gyógypedagógiai és funkcionális felosztását.

– Ismeri a látássérülés életkorspecifikus kórokait, prevalenciáját és az incidencia változásait hazai és világviszonylatban is.

– Ismeri a szembetegségek funkcionális kihatásait.

– Ismeretekkel rendelkezik a korszerű orvosi kezelések és optikai korrekciók lehetőségeiről és ezek elérhetőségéről.

– Ismeri a funkcionális és pedagógiai látásvizsgálat jelentőségét, a különböző életkorokban alkalmazott menetét, módszereit és eszközeit.

– Ismeri a korszerű látásjavító optikai és elektronikus eszközöket, ezek hozzáférhetőségét.

– Ismeretekkel rendelkezik a látássérülés pszichológiai és szociális hatásairól.

– Ismeri a látássérült személyek számára kifejlesztett pszichodiagnosztikai módszereket és eszközöket.

– Ismeri a látássérült személyekkel végzendő gyógypedagógiai tevékenységeket és ezek színtereit.

- Ismeri a látássérült személyek ellátó rendszerét, a látássérült személyek korai fejlesztésével, óvodai nevelésével, iskolai nevelésével és oktatásával, valamint az elemi rehabilitációval kapcsolatos jogszabályokat, hazai és nemzetközi dokumentumokat.

- Korszerű, átfogó és specializált ismeretekkel rendelkezik a látássérült gyermekek korai fejlesztéséről, a súlyos fokban látássérült (vak) tanulók, a gyengénlátó, aliglátó tanulók igényeiről, fejlesztésük, oktatásuk és nevelésük színtereiről, módszereiről és eszközeiről, a terápiás eljárásokról.

- Korszerű, átfogó és specializált ismeretekkel rendelkezik a látássérült felnőttek elemi rehabilitációjáról, módszereiről, eszközeiről, a terápiás eljárásokról, a speciális megsegítés szervezeti formáiról és tartalmi jellemzőiről.

- Korszerű, átfogó és speciális ismeretekkel rendelkezik az időskorú látássérült személyek megsegítésének tartalmi jellemzőiről és lehetőségeiről.

- Korszerű, átfogó és specializált ismeretekkel rendelkezik a halmozottan fogyatékos látássérült személyek sajátos igényeiről, fejlesztésük, oktatásuk és nevelésük színtereiről, módszereiről és eszközeiről, a terápiás eljárásokról.

- Ismeri az egyéni fejlesztési terv jelentőségét, elkészítésének lépéseit.

- Felismeri a leggyakoribb társuló zavarokat, ismeri azok kezelését, vagy képes abban a társszakmák segítségét kérni.

- Ismeri az integráltan tanuló látássérült tanulók helyzetét, tisztában van a sikeres integráció, inklúzió feltételeivel, ismeri a gyógypedagógus kompetenciáit, az utazótanár szerepét, feladatait, a többségi pedagógussal történő kapcsolattartás lehetőségeit.

- Ismeri a látássérült személyek heterogén szükségleteihez igazodó fejlesztő, oktatási-nevelési és terápiás eljárásokat.

- Ismeri a környezeti adaptáció jelentőségét, lehetőségeit, kivitelezését, az egyenlő esélyű hozzáférés elvét és speciális alkalmazását saját szakirányán, az infokommunikációs akadálymentesítés látássérülés-specifikus eszközeit.

- Ismeri a látássérült személyek érdekvédelmi és egyéb civil szervezeteit, azok feladatait.

- Ismeri a látássérüléssel kapcsolatos hazai és nemzetközi szakirodalmat.

b) képességei

- Ismereteit képes felhasználni a különböző életkorú és látásteljesítményű látássérült személyek szükségleteit, képességeit és igényeit figyelembe véve, a gyógypedagógiai nevelési, oktatási, fejlesztési, terápiás, prevenciós, habilitációs és rehabilitációs feladatok ellátása során.

- Képes a látássérülés több szempontú definiálására, a látássérült személy látásteljesítményét funkcionális szempontból közelíti meg és értelmezi.

- A látássérüléssel kapcsolatos orvosi diagnózisokat értelmezni tudja, melyek alapján a funkcionális szempontokat figyelembe véve megfelelő környezetet biztosít a látássérült személy vagy csoport számára.

- Különböző életkorú és társuló sérüléssel élő személyeknél komplex funkcionális látásvizsgálatot végez, a vizsgálat alapján kiválasztja a megfelelő látásjavító eszközöket, és megtanítja használatukat.

- A látássérült személyhez a látássérülésre vonatkozó pszichológiai ismereteinek megfelelően közelít, a fejlesztési, nevelési, oktatási, habilitációs és rehabilitációs munkájába pszichológiai ismereteit beépíti.

- Megfelelő célzott fejlesztő, nevelő, oktató, rehabilitációs gyógypedagógiai ellátást biztosít.

- Meghatározza a korai fejlesztési, nevelési-oktatási, valamint rehabilitációs intézményekben a fejlesztő tevékenység területeit és eszközeit.

- Alkalmazza a korai fejlesztés módszereit, eszközeit, a speciális óvodai és iskolai készségfejlesztés elemeit, az elemi rehabilitáció elméleti és gyakorlati ismereteit.

- A rehabilitációs lehetőségeket és az életminőséget támogató gyógypedagógiai fejlesztési, terápiás, prevenciós, habilitációs és rehabilitációs feladatait a látássérült kliens szükségleteit, képességeit és igényeit figyelembe véve látja el.

- Felméri a látássérült személy, csoport heterogén kommunikációs, tanulási és egyéb, az életminőséget meghatározó szükségleteit, kommunikációs technikákat tanít, komplex fejlesztést végez.

- Képes a felnőtt halmozottan fogyatékos látássérült személyek habilitációs-rehabilitációs foglalkoztatásának megtervezésére, kivitelezésére.

- Képes megfigyelést és esetelemzést végezni integráltan tanuló látássérült tanuló helyzetéről és az integráció minőségéről a pedagógiai munka, a képességfejlesztés, a szociális inklúzió és a speciális eszközellátottság figyelembevételével.

- Képes megfelelő szakmai kapcsolatot kialakítani és ápolni a befogadó intézmény munkatársaival.

- Megtervezi a látássérült személyek számára megfelelő fejlesztő, oktatási-nevelési és terápiás eljárásokat, kiválasztja az adekvát módszereket és eszközöket.

- Kiválasztja a tanuláshoz szükséges megfelelő adaptációs technikákat és ezek használatát megtanítja, a környezetet a látássérült személyek igényeinek megfelelően adaptálja, kiválasztja a látássérült személy számára és a tevékenységhez igazodva a korszerű infokommunikációs eszközöket.

- Képes a látássérült személy és családja számára az érdekvédelemmel és a civil szervezetekkel kapcsolatos adekvát információ-átadásra.

- Képes szakmai irányítás mellett a látássérüléssel, a látássérült személyekkel, illetve a felsorolt tevékenységekkel kapcsolatos vizsgálati, kutatási részfeladatokat végezni.

7.1.2.4. **Logopédia szakirányon** továbbá a gyógypedagógus

a) tudása

- Korszerű és alapos interdiszciplináris (orvostudományi, pedagógiai, gyógypedagógiai, pszichológiai, gyógypedagógiai pszichológiai, nyelvészeti) és intradiszciplináris tudással rendelkezik a kommunikáció, a hang, a beszéd, a beszélt és az írott nyelv, valamint a gyermekkori nyelés zavarairól.

- Ismeri a kommunikációs zavarok kultúrtörténeti, tudománytörténeti és szakmatörténeti előzményeit.

- Ismeri a hang, a beszéd, a beszélt és az írott nyelv, valamint a gyermekkori nyelés működésének anatómiáját és fiziológiáját, felismeri azok eltéréseit.

- Korszerű ismeretekkel rendelkezik a hang, beszéd, a beszélt és az írott nyelvi zavarok, valamint a gyermekkori nyelési zavarok etiológiájáról, epidemiológiájáról, a különböző tüneti képekről.

- Ismeri a logopédiai diagnosztikai folyamat átfogó rendszerét, a vizsgálatok fajtáit, célját, feladatait és lehetséges tartalmait.

- Ismeri a hang, a beszéd, a beszélt és írott nyelv fejlődési és szerzett zavarainak különböző nyelvi szintekre irányuló receptív és expresszív vizsgálati eljárásait, valamint a gyermekkori nyelés diagnosztikus eszközeit, a differenciáldiagnosztikai szempontokat és a folyamatdiagnózis szerepét.

- Alapos ismeretekkel rendelkezik a hang, a beszéd, a beszélt és írott nyelv fejlődési és szerzett zavaraihoz és a gyermekkori nyelészavarhoz kapcsolódó logopédiai beavatkozások korszerű lehetőségeiről.

- Ismeri a prevenció, a terápia és az utógondozás életkor- és diagnosztikaspecifikus formáit.

- Ismeri a beszédtechnika hanghigiénés elemeit.

- Ismeri a logopédiával kapcsolatos hazai és nemzetközi szakirodalmat.

b) képességei

- Ismeretei alapján a különböző kommunikációs zavarokat interdiszciplináris szemlélettel, a személyiséggel és a társadalmi beágyazottsággal összefüggésben értelmezi.

- Megszerzett szakmai tudását a köznevelés különböző színterein: pedagógiai szakszolgálati feladatokat ellátó intézményekben, nevelési és nevelési-oktatási intézményekben a kommunikáció, a hang, a beszéd, a beszélt és írott nyelvi zavarok és a gyermekkori nyelési zavarok ellátásában, szegregált és integrált keretek között, az alapellátásban és a sajátos nevelési igényű tanulók esetében egyaránt alkalmazza.

- Kijelöli a hang, a beszéd, a beszélt és írott nyelv fejlődési és szerzett zavarainak, valamint a gyermekkori nyelési zavarok életkorspecifikus és nyelvviszint-specifikus vizsgálatának tartalmait.

- Dokumentálja, kvantitatív és kvalitatív szempontok alapján elemzi, értelmezi az eredményeket, levonja a logopédiai diagnosztikai következtetéseket, és erről különböző szintű írásos és szóbeli összefoglalást ad a team tagjainak, a szülőnek, a kliensnek.

- Az interdiszciplináris diagnosztikai teamben a különböző forrásokból származó információkat összegzi, logopédiai szempontból értékeli, és azokat a korábbi információkkal integrálja.

- Megtervezi az egyénre szabott evidencia alapú logopédiai beavatkozást.

- A státusz- és differenciál diagnózisnak megfelelő sérülésspecifikus, individuális logopédiai beavatkozást evidencia alapon tervezi, időben ütemezi és hatékonyan megvalósítja.

- A terápiás folyamatot monitorozza, azt az eredményeknek megfelelően módosítja. A kiválasztott terápiás módszert indokolja, és meghatározza a logopédiai terápiás team kereteit.

- Beszédtechnikája tudatos, képes hanghigiéné kialakítására.

- Képes szakmai irányítás mellett a logopédiával, a logopédiai segítséget igénylő személyekkel, illetve a felsorolt tevékenységekkel kapcsolatos vizsgálati, kutatási részfeladatokat végezni.

7.1.2.5. **Pszichopedagógia szakirányon** továbbá a gyógypedagógus

a) tudása

- Ismeri a tanulási, érzelmi és a viselkedési zavarok, a személyiségfejlődés orvostudományi, pszichológiai, pszichodiagnosztikai, szociológiai, filozófiai hátterét, azok ok-okozati összefüggéseit.

- Ismeretekkel rendelkezik az eltérő személyiségfejlődés kialakulásának lehetséges hátteréről és annak pszichopedagógiai intervenciók lehetőségeiről.

- Tisztában van a viselkedészavarok ok-okozati összefüggéseivel, a tanulási zavarok, az érzelmi zavarok, a devianciák és a viselkedészavarok kapcsolatával.

- Ismeri a magatartás és viselkedésszerveződés neurobiológiai alapjait.
 - Ismeri a személyiségfejlődési, viselkedésbeli, érzelmi problémákkal küzdő népességcsoportokhoz kapcsolódó bánásmódot, az ellátás hazai módszereit és gyakorlatát, rálátása van külföldi jó gyakorlatokra.
 - Ismeri az intézményes segítő, ellátórendszereket: köznevelési intézmények, szociális és gyermekvédelmi, gyermekjóléti ellátás intézményei, egészségügyi intézmények, javító-nevelés és a büntetés-végrehajtás intézményrendszerét.
 - Tisztában van az aktuális diagnosztikus osztályozó rendszer fentebb említett zavarokra vonatkozó elemeivel és az abból következő pszichopedagógiai ellátás feladataival, kompetenciakörével.
 - Ismeri a koragyermekkori ellátórendszert.
 - Biztos tudása van a 0-7 éves korú gyermekek eltérő fejlődésmenetének felismeréséről, a beavatkozás lehetőségeiről.
 - Tudja, ismeri a pszichés fejlődési zavart mutató gyermekek (kiemelten az óvodás- és iskoláskorúak) pszichopedagógiai, gyógypedagógiai terápiás megsegítésének lehetőségeit, módszereit, technikáit.
 - Tisztában van a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, szülői háttér nélküli gyermekek és fiatalok fejlesztésének, segítésének lehetőségeivel.
 - Tudja és ismeri a speciális szükségletek, devianciák kialakulásának hátterét, fokozatait, a szenvedélybetegségek és egyéb deviáns jelenségek jellemzőit, a felismerésre alkalmas mérőeszközöket és a gyakorlatban alkalmazható prevenciók, intervenciók lehetőségeit.
 - Ismeri a gyermekvédelmi segítőrendszereket, a reszocializációs gondozás intézményrendszerét, módszertanát. Biztos ismeretei vannak a szociálpolitika és a szociális munka köréből.
 - Tisztában van az egészségügyben gondozott (krónikus) betegek, illetve gyermekpszichiátriai betegek kognitív és pszichés fejlődésével.
 - Ismeri a pszichopedagógia hazai és nemzetközi szakirodalmát.
- b) képességei**
- Képes bármely életkorban az érzelmi és viselkedészavarral összefüggő tanulási és magatartási mintázatokat értelmezni, azok hátterét, kialakulásának módját figyelembe véve gyógypedagógiai diagnózist felállítani, majd fejlesztő eljárásokat megtervezni és kivitelezni.
 - Képes felismerni a pszichés fejlődés zavarait, valamint a rendszerint gyermek- vagy serdülőkorban kezdettől megjelenő érzelmi és viselkedészavart, szociális-szocializációs nehézségeket, pszichoszociális fogyatékosságot, tanulási zavarokat és az érintett személyek gyógypedagógiai ellátására irányuló komplex tevékenységet végezni.
 - Munkáját a bio-pszicho-szociális szempontú gondoskodás mentén végzi el a gyermekek, fiatalok támogató nevelésével, fejlesztési foglalkoztatásával, krízisintervenciók, rehabilitációs, célú gondozásával, az eredményes (re)szocializáció elősegítése és a gyermeki, tanulói képességek optimumának elérése érdekében.
 - Tevékenységében a bizonyítékokon alapuló ellátási formák nyilvánulnak meg, melyeket a köznevelési, szociális, gyermekvédelmi alap- és szakellátásban, a büntetés-végrehajtásban és egészségügyi intézményrendszerben alkalmazhat, és melyek az érintett népességcsoportokra, valamint családjaik sokrétű szupportív pszichopedagógiai ellátására irányulnak.
 - Gyógypedagógiai ellátásban részesíti azon kiemelt figyelmet igénylő személyek csoportját, akik különleges bánásmódot igényelnek, azon belül sajátos nevelési igényűek, egyéb pszichés fejlődési, súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdenek.
 - Képes a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek, tanulók, illetve a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek, tanulók gyógypedagógiai megsegítésére.
 - Együttműködik a beilleszkedési, tanulási, érzelmi és viselkedészavart mutató személy közvetlen környezetével és az őt ellátó szakmai közösség tagjaival.
 - Együttműködik a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, deviáns magatartást mutató, a veszélyeztetett, a bántalmazott és negleltizált gyermekek közvetlen környezetével és az ellátást biztosító egyéb szakmai teammel.
 - Azonosítja a protektív és kockázati tényezőket, valamint pszichopedagógiai ellátást biztosít.
 - Felismeri az iskolai bántalmazás jelenségét, a beavatkozás lehetőségeit.
 - Alkalmazza a kompetenciakörébe tartozó addiktív kórképeket, iskolai agressziót felmérő szűrőteszteket, mérőmódszereket, pszichopedagógiai intervenciók tevékenységet végez.
 - Az alábbi színtereken pszichopedagógiai ellátást, tevékenységet végez: korai fejlesztés, óvoda, iskola, pedagógiai szakszolgálat, szakmai szolgáltató intézmény, egészségügyi intézmények alapellátása és rehabilitációs ellátása, javító-nevelő intézetek, büntetés-végrehajtási intézmények, szociális ellátórendszer intézményei, gyermekvédelmi gondoskodás intézményei, civil segítő szervezetek.

– Szakmai irányítás mellett a pszichopedagógiával, a pszichopedagógiai segítséget igénylő személyekkel, illetve a felsorolt tevékenységekkel kapcsolatos vizsgálati, kutatási részfeladatokat végez.

7.1.2.6. **Szomatopedagógia szakirányon** továbbá a gyógypedagógus

a) tudása

– Ismeri a tartó és mozgató szervrendszer felépítését, működését és működési zavarait, a szomatopedagógiai tervezéshez nélkülözhetetlen, legfontosabb mozgásvizsgáló eljárásokat.

– Tisztában van a fiziológiás mozgás ismérveivel, követelményeivel.

– Megfelelő módszertani tudással rendelkezik egyéni vagy csoportos formában zajló mozgásfoglalkozások levezetéséhez.

– Korszerű ismeretei vannak a mozgáskorlátozottság etiológiájára, epidemiológiájára, biográfiájára, aktuális állapotára, pszichológiai hátterére vonatkozóan.

– Ismeri a mozgáskorlátozott személy kognitív, szociális és személyes kompetenciáinak fejlesztését megalapozó szomatopedagógiai szaktudományos és módszertani elméleteket.

– Rendelkezik a mozgáskorlátozott személyek és környezetük megismerésére alkalmas vizsgálati és felmérési módszerek, eszközök ismeretével.

– Tisztában van a szomatopedagógiai nevelési, oktatási, fejlesztési, rehabilitációs célokkal, tartalmakkal, folyamatokkal és ezek összefüggéseivel.

– Ismeri a komplex szomatopedagógiai tervezés különböző szintjeit, ezek összefüggéseit és szervezeti beágyazottságát.

– Ismeri a mozgásos akadályozottsággal járó állapotváltozásokat, ezek ismeretében a személyiségfejlődést befolyásoló gyógypedagógiai, szomatopedagógiai eljárásokat, módszereket, eszközöket.

– Alapvető ismeretekkel rendelkezik a mozgáskorlátozott személyek rehabilitációs és segédeszköz-ellátásának folyamatosan korszerűsödő gyakorlatáról, valamint ismeri az infokommunikációs technológiák nyújtotta lehetőségek széles spektrumát.

– Ismeri a segítő technológiák fogalomkörét, a környezeti adaptáció (egyenlő esélyű hozzáférés, észszerű alkalmazkodás) korszerű felfogását.

– Ismeri a mozgáskorlátozottsághoz társuló disztríbiák, beszédzavarok megjelenési formáit, jellemző tüneteit.

– Ismeri az augmentatív és alternatív kommunikációs lehetőségeket, eszközöket.

– Ismeri a halmozottan és a súlyosan-halmozottan fogyatékos személyek nevelésének-oktatásának speciális elméleti, módszertani, gyakorlati lehetőségeit, eljárásait, eszközeit.

– Ismeri a fogyatékos személyek testkulturális nevelésének, adaptált testnevelésének, sportjának, rekreációjának elméletét és gyakorlatát.

– Ismeri a szomatopedagógiai rehabilitáció egészségügyi, szociális és köznevelési intézményrendszerét, színtereit, azok tevékenységeit.

– Ismeri a mozgáskorlátozott személyek rehabilitációjában részt vevő társszakmák szemléletét, alapvető kompetenciáit.

– Tisztában van az együttműködés lehetséges formáival, a feladatfelosztás módjával.

– Ismeri a szomatopedagógiára, a kapcsolódó társtudományokra és a mozgáskorlátozottságra vonatkozó hazai és nemzetközi szakirodalmakat.

b) képességei

– Képes a tartó és mozgató szervrendszer funkcionális vizsgálatára.

– El tudja különíteni egymástól a fiziológiás és kóros mozgásokat.

– Korrekciós hatású gyakorlatsorokat állít össze, azokat szakszerűen át tudja adni az érintett személyeknek.

– Szomatopedagógiai elméleti, módszertani és gyakorlati ismereteit pedagógiai és terápiás gyakorlatában adaptív módon, a mozgáskorlátozott személy, csoport jellemzőit és sajátosságait figyelembe véve alkalmazza.

– Szomatopedagógiai diagnosztikát végez, dokumentációt vezet.

– Egyénre szabottan, a mozgáskorlátozott személy szükségleteihez, képességeihez illeszkedve, valamint a diagnosztizált állapottal kapcsolatos pedagógiai, pszichológiai és módszertani ismeretei alapján meghatározza a megfelelő szomatopedagógiai nevelési, oktatási, fejlesztési, rehabilitációs célokat, tartalmakat, folyamatokat. Mindezek alapján képes fejlesztési, rehabilitációs tervet készíteni.

– Kiválasztja és alkalmazza a szomatopedagógiai problémák megoldását elősegítő módszereket. Szintetizálja a különböző módszerek azon elemeit, amelyek az adott helyzetben, az adott személy továbbfejlődését, rehabilitációját a leginkább elősegítik.

– Az általa vezetett folyamatdiagnosztika aktuális eredményei alapján, szükség szerint módosítja a rehabilitációs tervet.

- Az életkorhoz és a tevékenységhez igazodva segíti mozgáskorlátozott személyek minél nagyobb fokú önállóságát.

- Tevékenység analízist végez, kiválasztja a kompenzációs lehetőségeket és az életminőséget támogató optimális eszközöket, megtanítja használatukat.

- Segíti, facilitálja a mozgáskorlátozott személyek kommunikációját, támogatja az augmentatív és alternatív kommunikációs eszközök használatának elsajátítását és gyakorlását.

- A mozgáskorlátozott gyermekek, tanulók korai intervenciójában, fejlesztő nevelésében, óvodai nevelésében, iskolai nevelésében-oktatásában, fejlesztő nevelésében-oktatásában, diákotthonaiban terápiát, fejlesztést, nevelést, oktatást, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációt végez.

- Integrált, inkluzív óvodákba, iskolákba járó mozgáskorlátozott gyermekek, tanulók fejlesztését, terápiáját és rehabilitációját végzi, együttműködve a nevelésben, ellátásban, gondozásban érintett partnerekkel. Utazótanárként a partnerek számára tanácsadást biztosít.

- Mozgáskorlátozott felnőttekkel kapcsolatban az egészségügyi, szociális, köznevelési intézményrendszer bármely színterén és ellátási formájában általános és specifikus rehabilitációs feladatokat lát el.

- Fogyatékos személyek számára testnevelés, adaptált testnevelés, sport és rekreációs foglalkozásokat tervez és vezet.

- Képes definiálni a szomatopedagógus kompetenciákat, szakmai vitákban képviselni a szomatopedagógiai elveit.

- A mozgáskorlátozott személyek rehabilitációja során együttműködik a társszakmák képviselőivel, kihasználva a különböző hatásrendszerek egymást kiegészítő pozitív egymásra hatását.

- Szakmai irányítás mellett a szomatopedagógiával, a szomatopedagógiai segítséget igénylő személyekkel, illetve a felsorolt tevékenységekkel kapcsolatos vizsgálati, kutatási részfeladatokat végez.

7.1.2.7. **Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirányon** továbbá a gyógypedagógus

a) tudása

- Rendelkezik a tanulásban akadályozott személyek kognitív, szociális és személyes kompetenciáinak fejlesztését megalapozó szaktudományos és módszertani ismeretekkel.

- Ismeri a tanulásbólógiája alapjait.

- Ismeri a tanulási akadályozottság, valamint a tanulási nehézség és a tanulási zavar pszichológiai hátterét, pszichodiagnosztikáját és pedagógiai diagnosztikáját.

- Széles körű tudással rendelkezik a tanulásban akadályozott gyermekek, fiatalok nevelésével, oktatásával, fejlesztésével kapcsolatban.

- Ismeri az integrált, inkluzív nevelés szakirányhoz kapcsolódó specifikumait.

- Tisztában van a kommunikációs, kognitív, orientációs, kreatív, szociális és motoros képességek fejlesztésének módszertanával.

- Ismeri a végrehajtó funkciók működését és fejlesztésének lehetőségeit tanulásban akadályozott gyermekeknél.

- Tisztában van a tanulási akadályozottság (tanulási zavar, tanulási nehézség) és a magatartási problémák összefüggéseivel.

- Ismeri a tanulási motiváció különböző elméleti megközelítéseit.

- Tisztában van a nevelési, oktatási, fejlesztési célok megvalósítása érdekében az információs és kommunikációs technológiák alkalmazásának módszertanával.

- Ismeri a tanulásban akadályozott sajátos nevelési igényű tanulók nevelési, oktatási, fejlesztési céljai érdekében alkalmazható szoftvereket.

- Ismeri a tanulásban akadályozott fiatalok továbbtanulási útjait, elhelyezkedésük lehetőségeit, életminőségük befolyásolását.

- Tisztában van a tanulási akadályozottság szociokulturális kontextusával, ezt értelmezni is tudja saját tevékenységére vonatkozóan.

- A tanulásban akadályozott gyermekek, fiatalok, felnőttek és családjaik érdekében tájékozott a partnerekkel való együttműködés módjairól.

- Tisztában van és elismeri a tanulásban akadályozott tanulók idegennyelv-tanulásának fontosságát mint a társadalmi és gazdasági lehetőségekhez vezető azonos esélyű hozzáférésük biztosításának egy területét.

- Ismeri az adott tanulócsopórt szükségleteihez igazodó idegen nyelvi kompetenciák fókuszait.

b) képességei

- Képes a tanulásban akadályozott (ezen belül az enyhén értelmi fogyatékos), a tanulási zavart és a tanulási nehézséget mutató gyermekek és fiatalok speciális nevelési, fejlesztési szükségleteinek megállapítására, (gyógy)pedagógiai diagnózis készítésére.

- Képes az állapotuk és élethelyzetük javítására irányuló gyógypedagógiai nevelési, oktatási, fejlesztési, terápiás, prevenciós, habilitációs és rehabilitációs feladatok megtervezésére és ellátására, együttműködve a nevelésben, ellátásban, gondozásban érintett partnerekkel.
- A tantervi dokumentumok figyelembevételével kiválasztja és a tanulásban akadályozott gyermekek, fiatalok, felnőttek szükségleteihez, fejlettségéhez igazítja a nevelési és oktatási tartalmakat.
- A gyógypedagógiai folyamat eredményeit értékeli, differenciált egyéni és csoportos fejlesztést tervez és vezet.
- Meghatározza a fejlesztő tevékenység területeit és eszközeit.
- A műveltségi területek, tantárgyak, projektek keretében fejleszti a tanulásban akadályozott gyermekek, tanulók kommunikációs, kognitív, orientációs, kreatív, szociális és motoros képességeit.
- Képes a fejlesztendő személyhez, csoporthoz illeszkedő infokommunikációs eszköz, szoftver megválasztására.
- Adaptív módon fejleszti az adott csoport digitális kompetenciáját, azt képes a csoport szabadidejének, információ- és tudásmegosztásának, az együttműködő tanulói hálózat építésének, tanulásának szolgálatába állítani.
- Képes a rábízott gyermekek, fiatalok, felnőttek digitális állampolgárrá nevelésére.
- Képes a tudásmegosztás digitális eszközrendszerét és módszereit szakmai közösségeiben is alkalmazni.
- Képes adaptív módon alkalmazni a tanulásban akadályozott fiatalok szociokulturális háttértényezőiről és jellemzőiről szerzett ismereteit, kiemelten a tanulási folyamatokkal kapcsolatban.
- Szakmai irányítás mellett képes a tanulásban akadályozott, tanulási zavart és nehézséget mutató gyermekekkel, tanulókkal, illetve a felsorolt tevékenységekkel kapcsolatos vizsgálati, kutatási részfeladatok elvégzésére.
- Egy idegen nyelven megbízhatóan ismeri a tanulásban akadályozottak pedagógiájához tartozó szakkifejezéseket, továbbá ismeri a tanulási akadályozottság, a tanulásban akadályozottak pedagógiája hazai és nemzetközi szakirodalmát.

7.1.2.8. **Autizmus spektrum pedagógiája szakirányon** továbbá a gyógypedagógus

a) tudása

- Ismeri az autizmus tudománytörténeti vonatkozásait, társadalmi beágyazódását, az autizmussal kapcsolatos legfőbb elméleteket, azok összefüggéseit.
- Korszerű ismeretei vannak az autizmus spektrum etiológiája, epidemiológiája, tüneti képe, pszichológiai háttere kapcsán.
- Alapvető ismeretekkel rendelkezik az autizmus spektrum zavar korszerű diagnosztikájáról.
- Ismeri az autizmussal kapcsolatos szerteágazó tevékenységet meghatározó jogi és szakmai dokumentumokat, jogi és etikai szabályokat, normákat.
- Tisztában van az autizmussal való foglalkozás lehetséges mentálhigiénés hatásaival, veszélyeivel.
- Ismeri az autizmus kapcsán a pedagógusszerepre vonatkozó elméleteket, a szereppel kapcsolatos elvárásokat, a pedagógusszemélyiség jellemzőit, az önreflexióhoz és önkorrekcióhoz szükséges alapvető módszereket, az alapvető pedagógusi kommunikáció autizmus-specifikus szempontjait.
- Alapos ismeretekkel rendelkezik a korszerű autizmus-specifikus terápiás megközelítések egyénre szabott alkalmazásának módszereiről, eszközeiről, a módszerek közös alapjairól, beleértve az autizmus-specifikus komprehenzív megközelítéseket és a kiegészítő terápiákat, valamint az infokommunikációs technológiák nyújtotta lehetőségeket.
- Ismeri a közös és eltérő szükségleteket az autizmus spektrumán különböző dimenziók mentén, beleértve az intellektuális képességeket, az életkort, a nyelvi képességeket, a kulturális háttérrel, illetve az autizmussal élő személy személyiségének más aspektusait is.
- Rendelkezik olyan specifikus szakmai kompetenciákkal, melyek segítségével korszerűen avatkozik be kiemelt fejlesztési területeken, úgymint a szociális-kommunikációs készségek, az önállóság, a szabadidős készségek, munkakészségek és munkaviselkedés, és problémás viselkedések területén.
- Felismeri az autizmushoz leggyakrabban társuló zavarokat, ismeri azok kezelését, vagy képes abban a társszakmák segítségét kérni.
- Rendelkezik az önálló tanulás támogatásához szükséges kompetenciákkal.
- Tájékozott az autizmussal élő személyek támogatásában szükséges partnerekkel való együttműködés módjairól. Ismeri az autizmussal élő emberek szerteágazó ellátórendszeit, azok színtereit, jellegzetességeit.
- Ismeri azokat a stratégiákat, melyekkel magukat az érintett autizmussal élő gyermekeket, felnőtteket bevonja a pedagógiai munka tervezésébe és folyamatába.
- Érti a szülővel és más családtagokkal való együttműködés jelentőségét összefüggésben az autizmus spektrum zavar természetével.

b) képességei

- Meghatározza az egészségügyi, korai fejlesztési, nevelési-oktatási, valamint szociális intézményekben a fejlesztő tevékenység területeit és eszközeit.
- Ismereteit képes felhasználni a foglalkoztatás, támogatott döntéshozatal, támogatott lakhatás, támogatott életvitel területein, valamint társadalmi tudatosság formálásában.
- Az autizmus pszichodiagnosztikájában a diagnosztikus teamben kompetenciáinak megfelelő feladatokat lát el.
- Megállapítja az autizmussal élő gyermekek, fiatalok és felnőttek speciális nevelési, fejlesztési szükségleteit, objektív felmérésen alapuló fejlesztési terveket dolgoz ki, meghatározva a megfelelő nevelési, oktatási, fejlesztési célokat, tartalmakat, folyamatokat az autizmus-specifikus területeken.
- Eligazodik az autizmussal kapcsolatos hazai és nemzetközi szabályozó dokumentumokban, ezek változását képes követni.
- Az adott gyermek vagy felnőtt, csoport szükségletei és képességei, valamint az autizmussal kapcsolatos pedagógiai, pszichológiai és módszertani ismeretei alapján képes a pedagógiai folyamat differenciált, egyénre szabott megtervezésére, irányítására, elemzésére és értékelésére.
- Megteremti a fejlesztendő személyhez, csoporthoz, valamint az autizmus természetéhez illeszkedő támogató tanulási környezetet, az érzelmi biztonságot.
- Kiválasztja a tanulásszervezési eljárásokat, törekszik az életkori, egyéni és csoportsajátosságoknak megfelelő autizmus-specifikus stratégiák, módszerek alkalmazására.
- Képes a viselkedési problémák hátterének feltérképezésére, megértésére, megelőzésére és kezelésére.
- Gyógypedagógiai nevelési, oktatási, fejlesztési, terápiás, prevenciós, rehabilitációs és rehabilitációs feladatait az autizmussal élő gyermekkel, vagy felnőttel, illetve a nevelésben, ellátásban, gondozásban, támogatásban érintett partnerekkel együttműködve látja el.
- Képes az autizmussal kapcsolatos szakirodalom használatára, releváns szakmai kérdések megfogalmazására.

8. Az alapképzés jellemzői

8.1. Szakmai jellemzők

8.1.1. A szakképzettséghez vezető tudományágak, szakterületek, amelyekből a szak felépül:

a) gyógypedagógusi szakképzettségek közös, általánosan művelő ismeretei 62–78 kredit, ebből:

aa) társadalomtudomány (tudománytörténet, pedagógiatörténet, jogtudomány, informatika, kutatómódszertan), gyógypedagógia (humánbiológia, orvostudomány, pszichológia, neveléstudomány, nyelvtudomány, képesség- és személyiségfejlesztési, érzékelési és mozgásfejlesztési, művészeti nevelési ismeretek) területéről 28–32 kredit;

ab) gyógypedagógiai közös szakterületről gyógypedagógiai szakmai elméleti ismeretek (gyógypedagógia elmélet, történet, gyógypedagógiai pszichológia és pszichodiagnosztika), gyógypedagógiai gyakorlati, módszertani ismeretek (komplex nevelő, oktató, fejlesztő, rehabilitációs, rehabilitációs eljárások módszertana, műveltségterületek szerinti alapozó és szakmódszertani ismeretek) 30–50 kredit;

b) a választott szakirány sérülés típusa szerinti gyógypedagógiai szakmai ismeretek 50–70 kredit;

c) a választott szakirányt bővítő, a közoktatás területein pedagógiai jellegű feladatok ellátását erősítő, vagy második szakirány gyógypedagógiai ismeretei 50–70 kredit;

d) gyakorlati képzési modul 30 kredit.

8.1.2. A szakirányok szakmai ismeretei a szakirányhoz tartozó adott népességcsoportokra vonatkozó komplex diagnosztikai, fejlesztési, nevelési, oktatási, rehabilitációs és rehabilitációs elméleti, gyakorlati és módszertani ismeretek (a sérülés típusa szerinti szakirányok közül egy kötelezően választandó) 50–70 kredit.

A sérülés típusa szerinti szakirányok:

- az értelmileg akadályozottak pedagógiája
- a hallássérültek pedagógiája
- a látássérültek pedagógiája
- a logopédia
- a pszichopedagógia
- szomatopedagógia
- a tanulásban akadályozottak pedagógiája
- az autizmus spektrum pedagógiája

Az összefüggő szakmai gyakorlat egy gyógypedagógiai szakirány elvégzése esetén: 30 kredit, két szakirány elvégzése esetén 30–50 kredit.

8.2.*

8.3. A szakmai gyakorlat követelményei

A szakmai gyakorlat részét képezik

- a szakirányhoz kapcsolódó hallgatói hospitálások, az egyéni és kiscsoportos gyakorlatok, az önismereti, kommunikációs, fejlesztő tréningek, a gyakorlatorientált stúdiumok keretében végzett gyakorlatok, továbbá
- az összefüggő szakmai gyakorlat.

Az összefüggő szakmai gyakorlat, a képzés utolsó félévében folyó egyéni gyakorlat, amelynek kreditértéke egy gyógypedagógiai szakirány elvégzése esetén 30 kredit, két szakirány elvégzése esetén 30–50 kredit. Az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama 12–15 hét, amely a szakirány tartalmához kapcsolódó tevékenységi körrel rendelkező intézménynél, szervezetenél végezhető.